

27. 9. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Glosa o svobodě. Co se starými souběhy? A jak s novými?

Proběhla zde informace, že snad nejsou možné podle nové úpravy soukromého práva souběhy obdobné podle stávajícího § 66d obchodního zákoníku, a že snad dokonce musí být ukončeny k 1.1.2014 dosavadní souběžné vztahy. Tento názor stojí na úvaze o kogentnosti určitých pravidel a jejich statusové povaze. Tento výklad nesdílím, ba ho mám zejména ve vazbě na existenci dosavadních vztahů za hraničící s ústavními principy. Zde předkládám k diskusi pár úvah.

Souběhy ano či ne?

Předně, souběhy podle obchodního zákoníku nikdy zákon nezakázal, učinila tak postupně jen judikatura, a to i přes jasnou dikci zákona. To, že se následně z důvodů spíše iracionálních přijala dikce § 66d, na tomto nic nemění. Platí a platila ústavní zásada legální licence (co není zakázáno, je dovoleno).

Totéž platí i podle nové úpravy, zákon souběhy nezakazuje, neřeší je totiž vůbec. Stejně jako dnes však není sporu o tom, že smlouva o výkonu funkce, je-li sjednávána, nesmí omezit odpovědnost člena orgánu, ani nesmí jinak narušit základ fiduciární obligace (péče řádného hospodáře, pravidla o střetu zájmů, zákaz zásahů do obchodního vedení u kapitálových společnostech atd.). Je zjevné, a opět to dikce § 59 ZOK potvrzuje, že podpůrná aplikace příkazní smlouvy platí jen tehdy, není-li dohodnuto něco jiného. Zákon tak nezakazuje ani to, aby smlouva o výkonu funkce byla sjednána v režimu smlouvy pracovní s tím, že se výsledná obligace modifikuje obsahem kogentních pravidel ZOK a NOZ váznoucích na výkon funkce.

Důvody pro souběhy jsou dnes spíše tradicionalistické, byť ne jen, nicméně úvaha o motivacích soukromých osob u nezakázaného jednání interpretaci nepřisluší. Úprava koncepce výkonu funkce je jistě většinou kogentní, a to proto, že některé z jejích složek jsou statusové povahy. To však není dogma. Dává-li zákon možnosti vnitřní i vnější delegace (§ 156 odst. 2, § 438 apod. NOZ), a dává-li současně pravidla pro obchodní vedení a odpovědnost, není důvod za statusové považovat také otázky spojené se samotným (vnitřním) obsahem obligace založené smlouvou o výkonu funkce.

Tedy kde jsou důvody pro dovození zákazu souběhu? Koho souběh poškodí? Regulace odměn, odpovědnosti, kvality péče atd. je zřetelná, co tedy dává zájem na výkladu, že nelze zbytek řešit v rámci pracovního vztahu, navíc s možnými delegacemi? Argument, že není možné mít na jednu činnost dvě smlouvy, není podle mého zcela obhajitelný, jednak naše právo nepovažuje kauzu za

nutnou náležitost pro vzniku smlouvy, na rozdíl od jiných právních řádů, a jednak, dvojí obligační status je věcí obligace, vnitřního vztahu, pravidla chování stran obligací navenek jsou dána zákonem a jsou u obchodních společností pod principem publicity obchodního rejstříku.

Chápu nicméně, že část judikatury Nejvyššího soudu tuto věc může vidět historicky jinak, chápu také, že část odborné veřejnosti ji vidí jinak. Proto, prosadí-li se tento názor, dává smysl alternativní úvaha. Pak by platilo, že souběhy, při kterých má dojít k současnému rozdělení obchodního vedení sice možné spíše nejsou, ale smlouva o výkonu funkce může být uzavřena v režimu pracovní smlouvy a člen orgánu tak bude mít obligaci, jejíž obsah určí zákoník práce a kogentní pravidla NOZ a ZOK. Systém řízení společnosti lze pak rovněž dělit (viz výše), a to jak uvnitř kolektivního orgánu, tak pod ním, lze využívat označení CEO či generální ředitel apod. Takováto struktura je běžná již dnes, třetí osoby, ani společnosti samotné tím nejsou poškozeny. Možnosti dalších vnitřních kombinací jsou velmi široké.

Co s dosavadními smlouvami podle § 66d?

Úprava dalšího vnitřního dělení správy není podle mého statusové povahy, protože jinak bychom kromě výše řečeného popřeli podstatu corporate governance. Je zde prostor pro autonomii vůle. Nejsou tedy v regulaci § 3041 NOZ.

Souběh nebyl zákonem nikdy zakázán a není ani dnes, omezení se dovozuje jej výkladem. To je základ úvahy o dalším osudu dosavadních vztahů. Smlouvy sjednané podle § 66d obchodního zákoníku, jsou smlouvy podle zákona, které založily nezakázanou obligaci. Nová úprava to neruší, ani nemůže.

Osud smluv řeší občanský zákoník výslovně v § 3028 odst. 3 a jasně normuje, že založené obligace doběhnou podle dosavadní právní úpravy, ledaže jde o účet nebo nájem. Jak by také mohl jinak, zákaz pravé retroaktivity je dán veřejným pořádkem, a pro nepravou retroaktivitu zákonodárce nenašel důvody. Specifickou regulaci pak obsahuje § 777 odst. 4 a 5 ZOK pro společenské smlouvy, a to proto, že tyto smlouvy mají specifický status (fakticky se konsumují (modifikují) a mají jiná pravidla pro změny).

Tedy platí občanský zákoník, založené obligace trvají dál a dokončí se podle dosavadní úpravy. Jsou zde další důvody, aby tomu tak nebylo? Ano, vazba na kogentní pravidla, protože ta nahrazují starou úpravu ex lege. Jsou zde kogentní pravidla, která zakazují souběhy? Nejsou. Jsou zde kogentní pravidla, která zakazují dělení obchodního vedení? Nejsou, naopak. Dochází souběhy k pokynům týkajících se obchodního vedení, k narušení odpovědnostních schémat apod.? Nepochází. Jedná se jen vnitřní strukturace obligace označované za obligaci fiduciární. Zákaz musí být výslovný, jak předvídá § 1 odst. 2 NOZ.

Podle mého soudu platí uvedený závěr i tehdy, pokud dovedíme, jak naznačeno, že napříště má být jedna smlouva, byť pracovní, protože to je pouze výklad a ten nemůže narušit legitimní očekávání podle již existujících a nezakázaných obligací. Máme-li jít extenzivním výkladem a dovozovat zákazy, což je v soukromém právu samo osobě problémové, nemůžeme bez dalšího totéž aplikovat na již existující vztahy, jak ostatně opakovaně konstatuje i Ústavní soud. A chceme-li, nechtě je na tom jasný zájem, nikoliv soukromý, který vyváží zásah do soukromoprávních vztahů a autonomie vůle.

A i zde platí § 2 nového občanského zákoníku.

Doc. JUDr. Bohumil Havel Ph.D.,
Of Counsel PRK Partners, ÚSP AV ČR, v.v.i.

[PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář](#)

Jáchymova 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 430 111

Fax: +420 224 235 450

e-mail: office@prkpartners.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Testamentární svěřenské fondy: nevyužitý potenciál v právní pasti?](#)
- [Změny zápisu zástavního práva do katastru nemovitostí už nejsou tabu. ČÚZK mění dlouholetou praxi](#)
- [Právním účinkem služebnosti poživacího práva je vstup poživatele do právního postavení pronajímatele dle dříve uzavřené nájemní smlouvy](#)
- [Nenápadná novela SŘS s velkým potenciálem: urychlí změny ve správním soudnictví výstavbu?](#)
- [Ochranné pásmo energetického zařízení a ochrana dotčených vlastníků](#)
- [Výše jistoty dle § 75b o. s. ř. při více účastnících a kumulaci nároků: nejasnosti, výklad, praxe](#)
- [Zákon o podpoře bydlení, aneb nové systémové řešení bytové nouze](#)
- [Specifika práv z vadného plnění při koupi podílů a akcií](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 19.: Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele](#)
- [Přinese tzv. rozvodová novela skutečně zklidnění emocí ve sporech o péči o dítě?](#)
- [Posuzování manželství v cizineckém právu aneb správní úvaha o třech významech](#)